

Någons son, någons bror, någons vän *Göran Bondesson, fängelsepastor*

Fängelsepastor Göran Bondesson, som i sitt arbete endast möter manliga intagna, inledde sitt samtal om människosyn och bemötande inom kriminalvården med en dramatisering av Jesu möte med kvinnan i Simons hus, hämtat ur Bibeln, evangelium enligt Lukas, det 7:e kapitlet.

Därefter berättade han om sitt första möte med en intern – hur han om och om igen intalade sig att han inte via fördomar skulle betrakta internen som hemsk eller ovanlig, och hur han vid första anblicken tänkte ”Vad vanlig han ser ut”.

Göran berättade att han anser att det (i princip) inte finns några farliga människor – det finns farliga situationer i vilken vem som helst av oss kan bli farlig. De flesta människor brukar undvika sådana situationer i god tid, men de vi möter på anstalterna har inte, av olika anledningar, gjort det. Han berättade också att han inte betraktar internerna som kriminella, utan som dömda. Det kan finnas ett problem just i det att internerna själva lätt faller in i en jargong, inte minst med det omgivande samhällets hjälp, där de betraktar sig själva som kriminella. På så vis kan det vara svårt för dem att se längre än till, och till och med fokusera på, en liten del av deras liv. Just med tanke på hur liten del av ett helt liv som utgörs av kriminella inslag är det viktigt att inte bedöma internerna för vad de är dömda för utan att se till helheten. De är någons bror, någons son, någons vän etc. Man behöver inte alltid gilla vad de gjort, men det är viktigt att se människan bakom handlingarna.

Internerna har troligen ett kontrollsystem, där de håller ögonen på vem som talar med vem och hur länge. För dem kan det vara viktigt att inte synas i ”fel” sammanhang, eller att tala för länge med ”fel” person. Om de ses göra detta kan det eventuellt gå illa. Här ser Göran att han som fängelsepastor har en fördel gentemot vårdarna, eftersom han, i någon mån, står utanför det kontrollsystemet. Internerna behöver inte se sig över axeln när de söker upp honom. Det är en av anledningarna till att det viktigt med sådana funktioner på en anstalt, och Göran trodde att också bibliotekarier hör till denna kategori. Över huvud taget menar Göran att det är viktigt för internerna med civila som kommer till anstalten, t ex bibliotekarier, som inte är ytterligare en del av kriminalvården vars uppgift bland andra är att kontrollera deras liv. Denna tanke kolliderar för tillfället med tendensen att det av säkerhetsskäl blir allt färre civila på anstalterna. Allt fler funktioner, t ex lärarna, anställs numera av kriminalvården. I samband med detta berättade Göran att han brukar ge fikaskåpsnyckeln till internerna när de är på besök i NAV:s lokaler, och att han då bemöts av förvåning: ”Får vi hand om en nyckel?”

Kriminalvården har skyldighet att tillgodose alla religiösa behov, och det är därför Göran och Annwor Haglund arbetar inom NAV, Nämnden för Andlig Vård inom Kriminalvården. Även icketroende är givetvis välkomna. Göran sade att han först räknar sig som människa, familjefar och sedan troende. Det är mötet mellan människor som i första hand är det viktiga. Till anstalten kommer också med jämna mellanrum en imam, en katolsk präst och en ortodox präst. De som absolut inte vill tala med religiösa utövare får vända sig till sin kontaktperson, de programansvariga, eller till psykologerna på anstalten.

På frågan hur man gör för att inte förlora sin välvilliga inställning till de dömda, och sin tilltro på det arbete man utför inom kriminalvården, svarade Birgitta Persson att hon hoppades att de som söker sig till arbetet har en stark empatisk och demokratisk grundsyn som därför inte bör rubbas med tiden.

De intagna är, som människor är mest, levande i ett familj- och släktsammanhang, dvs. någons far, någons son, någons bror, någons vän etc. Enda skillnaden mellan de flesta av oss utanför murarna och dem är att de är, rätt, delvis rätt eller felaktigt dömda.

Antecknat av Mårten Gustafsson